

POSTANOWIENIE

20 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 20 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie ze skargi H.R. o stwierdzenie niezgodności
z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga
w Warszawie
z 27 stycznia 2022 r., IV Ca 2311/17,
wydanego w sprawie z powództwa H.R.
przeciwko Bankowi w W.
o naruszenie posiadania,

odrzuca skargę.

[P.L.]

UZASADNIENIE

W związku ze skargą powoda H.R. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa- Praga w Warszawie z 27 stycznia 2022 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Jej celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.). Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego niezgodność z prawem orzeczenia rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi

mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. Orzeczenie niezgodne z prawem to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawnej. Tylko w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Istotą władzy sądowniczej jest orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od wewnętrznego przekonania sędziego oraz jego swobody w ocenie praw i faktów stanowiących przedmiot sporu. Treść orzeczenia, jak wspomniano, zależy również od wyników wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu, i przyjętych metod. W związku z tym może istnieć wiele możliwych interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy cechuje subiektywizm (zob. np. wyroki SN: z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06; z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; z 13 maja 2009 r., IV CNP 122/08; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08).

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości lub w części, przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymagania te mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione w sposób kumulatywny, co oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z tych warunków jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (zob. np. postanowienia SN: z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14; z 27 listopada 2020 r., IV CNP 15/20). Wynika to z art. 424⁶ § 2 k.p.c., zgodnie z którym w razie stwierdzenia niezachowania warunków formalnych określonych w art. 424⁵ § 2 k.p.c., a więc gdy

skarga nie czyni zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego lub nie dołączono do niej właściwej liczby odpisów, przewodniczący wzywa o poprawienie lub uzupełnienie skargi.

Do konstrukcyjnych wymogów przedmiotowej skargi należy m.in. uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Skarga uczestnika nie spełnia tego wymogu. Jak wskazano, uwzględnienie skargi przez stwierdzenie, że prawomocny wyrok jest niezgodny z prawem, ma charakter prejudykatu, stwarza bowiem możliwość dochodzenia od Skarbu Państwa, na podstawie art. 417¹ § 2 k.c., odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie tego wyroku. Ta materialnoprawna podstawa późniejszego powództwa o odszkodowanie wymaga od skarżącego wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, z których istnienie szkody i związku przyczynowego pomiędzy tą szkodą a zdarzeniem sprawczym winno być wykazane już na etapie uzyskiwania prejudykatu, a to wobec brzmienia art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Powołany przepis stanowi o uprawdopodobnieniu tych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej. Wykonanie obowiązku uprawdopodobnienia szkody nie może polegać jedynie na samym stwierdzeniu, że szkoda taka nastąpiła, ale wymaga wykazania z dużym prawdopodobieństwem, że w wyniku wydania wyroku rzeczywiście w majątku skarżącego nastąpiły negatywne zmiany. Skarżący winien określić postać, wysokość i czas powstania szkody oraz jej związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi i przedstawić dowody lub inne środki zdolne uwiarygodnić powstanie wskazanej szkody (zob. np. postanowienia SN: z 16 marca 2018 r., V CNP 42/17; z 21 marca 2022 r., I CNP 49/22). Spełnienie wymogu uprawdopodobnienia nastąpi, gdy skarżący określi rodzaj i rozmiar powstałej szkody, powoła nie tylko wszystkie znane mu fakty, które wskazują na związek między zaskarżonym orzeczeniem a doznanymi skutkiem jego wydania stratami lub utraconymi korzyściami, ale ponadto powoła dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biul. SN 2006, nr 6, s. 8; z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06).

Skarga wniesiona w niniejszej sprawie nie spełnia tego wymagania. Skarżący nie przedstawił okoliczności i dowodów wskazujących, że doznał szkody. Poprzestał na hasłowym oświadczeniu o poniesieniu szkody i wyliczeniu kwot, które miały się na nią składać. Nie przedstawił jakichkolwiek dowodów lub ich surogatów dla wykazania, że taki uszczerbek w jego majątku rzeczywiście powstał, które mogłoby być rozważone przez Sąd Najwyższy (zob. np. postanowienia SN: z 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06; z 23 sierpnia 2007 r., I BP 24/07; z 26 czerwca 2008 r., I CNP 47/08; z 20 maja 2014 r., V CNP 61/13). Skarżący zdaje się przy tym zapominać, że Sąd Najwyższy nie prowadzi postępowania dowodowego *sensu stricto*, a na okoliczność poniesienia szkody zawnioskował dowody z zeznań świadka i strony oraz opinii biegłych sądowych, co jest oczywiście niezasadne i niedopuszczalne na etapie postępowania skargowego.

W związku z tym skarga, jako niespełniająca ustawowego wymogu z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., podlegała odrzuceniu, o czym orzeczono na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że przedmiotowa skarga jest oczywiście bezzasadna i nie zostałaaby przyjęta do rozpoznania.

Celem wstępnej selekcji w odniesieniu do tego rodzaju środka, przewidzianej w art. 424⁹ k.p.c., jest wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, które bez konieczności wnikliwej analizy prawnej powinny być oddalone. Oczywista bezzasadność skargi – jako kryterium dozwolonego wyłączenia – zachodzi, gdy powołane podstawy skargi już przy pierwszej ocenie pokazują, że faktycznie nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca albo nie mogły mieć wpływu na kształt orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia, w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. Ocena zasadności skargi polega na antycypowaniu niejako roli sądu, który orzekałby co do istoty sprawy z powództwa skarżącego o wynagrodzenie szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego orzeczenia. W sytuacji gdy z bezpośredniego oglądu sprawy wynika, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia byłaby oddalona, trzeba przyjąć, że jest ona oczywiście bezzasadna w

rozumieniu art. 424⁹ k.p.c. (zob. np. postanowienia SN: z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 57/14; z 6 kwietnia 2018 r., III CNP 30/17 i powołane tam orzecznictwo).

W sprawie poza sporem pozostawał fakt, że wyrokiem z 12 marca 2013 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację m.in. H.R. od wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie z 29 listopada 2011 r., co skutkowało uprawomocnieniem wyroku Sądu pierwszej instancji o wydanie i opuszczenie nieruchomości znajdującej się przy ulicy [...]. Spór dotyczył możliwości naruszenia posiadania skarżącego przez bank. Zdaniem powoda zachowanie pracowników banku polegające na wtargnięciu na nieruchomość i zmuszeniu go do jej opuszczenia było bezprawne i skutkowało naruszeniem miru domowego.

Odnosząc się do stanowiska skarżącego, należy w pierwszej kolejności wyjaśnić, że tytuł wykonawczy jest dokumentem stanowiącym podstawę wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego. W egzekucji sądowej jest nim dokument mający cechy tytułu egzekucyjnego w rozumieniu art. 777 k.p.c., co do którego w postępowaniu klauzulowym zapadło orzeczenie o nadaniu mu klauzuli wykonalności w konkretnych granicach podmiotowych i dla przymusowego wykonania oznaczonego obowiązku (art. 776 k.p.c.), następnie zaopatrzony przez sąd klauzulą wykonalności i wydany wierzycielowi. Co do zasady, powstaje on na bazie odpisu (wypisu) dokumentu stanowiącego tytuł egzekucyjny, np. orzeczenia sądowego (postanowienie SN z 5 lipca 2013 r., IV CSK 742/12).

W niniejszym postępowaniu tytuł wykonawczy stanowi prawomocne orzeczenie Sądu Rejonowego w Wołominie z 29 listopada 2011. Nie ma zatem uzasadnienia stanowisko powoda, że pozwany podejmował działania w sposób bezprawny lub że wskutek postępowania jego pracowników doszło do naruszenia miru domowego. Powód nie jest już właścicielem spornej nieruchomości, a zatem to on – w wyniku wtargnięcia do niej, bez wiedzy pozwanego – dopuścił się bezprawnego działania. Zastosowanie w niniejszej sprawie art. 343 § 2 k.c. zostało szeroko omówione przez *Sądy meriti* i nie ma konieczności powtarzania tych wywodów. Kwestia sytuacji osobistej i majątkowej powoda nie stanowi natomiast obiektywnej przesłanki uznania, że przedmiotowa skarga mogłaby być uzasadniona.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[P.L.]

[a!]